

Klener P., Klener P. jr.

## **Nová protinádorová léčiva a léčebné strategie v onkologii.**

Praha: Grada Publishing 2010. 232 str. ISBN: 978-80-247-2808-7.

Počátkem roku se dočkala slavnostního křtu monografie autorů Pavel Klener a Pavel Klener jr. s názvem *Nová protinádorová léčiva a léčebné strategie v onkologii*. Rozsahem nevelká monografie podává odborné onkologické veřejnosti ucelený pohled na všechny aspekty moderní léčby zhoubných nádorových chorob. Unikátní a zcela nad rámec podobných monografií tohoto typu jsou nejnovější poznatky o molekulárních mechanismech účinku velmi různorodých farmak a léčebných přístupů. Autoři tak umožňují nahlédnout nejenom do tajů a úskalí terapeutických manipulací maligní buňky, ale inspirují čtenáře k modernímu vědeckému chápání nádorového procesu a k využívání poznatků o molekulárních defektech nádorové buňky a možnostech jejich nápravy cestou cílené, molekulárně-biologické manipulace, která je již v současné době v mnoha případech určujícím faktorem léčebné strategie.

Textová část monografie má 197 stran a je členěna na obecnou a speciální část. Ve 12 subkapitolách obecné části díla je koncizním způsobem pojednáno nejenom o standardních a široce používaných protinádorových agens, obecně známých jako chemoterapeutika-cytostatika a imunoterapeutika, ale i o řadě nových farmak, z nichž některá již do-

znala klinického využití a jiná jsou teprve ve stadiu širšího klinického výzkumu.

V dílčích subkapitolách se tak čtenář dozvídá o pokrocích a možnostech chemoprevence nádorů, o epigenetické terapii, induktorech diferenciací a o teoretických základech genové léčby neoplazií. Těžiště obecné části představují subkapitoly 9, 10, 11, které jsou věnovány monoklonálním protilátkám a cílené protinádorové léčbě, tj. přístupům, které inhibují proliferaci maligních buněk a selektivně korigují onkogenní defekty nádorové buňky na úrovni intranukleární, cytoplazmatické, membránové i v bezprostředním nádorovém *milieu*. V této obsahově velmi bohaté části dominují inhibitory tyrozinkináz, inhibitory proteinu RAS, inhibitory telomeráz, induktory apoptózy, inhibitory angiogeneze a přístupy, které upravují patologickou funkci buněčných signálních proteinů. Bez ohledu na to, že v klinickém použití je doposud jenom několik látek z těchto skupin, je již v současné době zřejmé, že další výzkum a zavádění těchto nových agens bude v brzké době znamenat kvalitativní změnu v léčbě onkologicky nemocných. V tomto smyslu je monografie unikátní a nadčasová.

Ve speciální části monografie v rozsahu 50 stran autoři podávají charakteristiku nově zaváděných přípravků,

včetně mechanismu účinku, farmakokinetiky, indikačních oblastí, dávkování a nežádoucích účinků. Čtenář je rovněž seznamován s řadou farmak, která jsou recentními produkty onkologického výzkumu a jejichž preklinické hodnocení a první klinické zkušenosti je předurčují jako perspektivní protinádorová léčiva.

Kladem monografie jsou citace, většinou charakteru recentních review prací, které jsou součástí každé subkapitoly, a umožňují tak získat podrobnější informace o jednotlivých tématech. Ocenění jistě získá nadstandardní kvalita tisku a zejména pak nepřeborné množství vynikající barevné obrazové a tabelární dokumentace. Četná schémata umožňují čtenáři pochopit taje molekulárních pochodů buňky a orientovat se v mechanismech, jimiž se ubírá současná věda ve snaze napravovat či odstraňovat poruchy, které vedou k maligní přeměně buňky, resp. jsou součástí nádorového procesu.

Výběrem nelehké problematiky, způsobem jejího zpracování a rozsahem nabízených informací tato nová monografie zaplňuje určitou mezeru v domácí onkologické bibliografii. Ocenění a využití jistě dozná nejenom u onkologické lékařské veřejnosti, ale i u studentů v pre- i postgraduální výchově.

prof. RNDr. Jan Kovařík, DrSc.